

METODOLOGIA

L'activitat comença amb una introducció a la figura de l'artista amb l'ajut de material pedagògic: imatges i objectes personals de Togores que permetran investigar i descobrir la seva biografia. A continuació, el grup classe es dividirà en dos: una part del grup visitarà la Sala Togores on es mostren els quadres originals de l'artista cerdanyolenc, mentre l'altra part realitzarà un taller de gravat i estampació. Després s'intercanviaran els grups.

Posteriorment es durà a terme un itinerari guiat per la Cerdanyola d'en Togores, per veure els llocs clau en la seva biografia i com han canviat.

OBJECTIUS

- Conèixer la figura i l'obra de l'artista Josep de Togores.
- Aproximar-se a les tècniques i materials que utilitzava l'artista.
- Ressaltar la vinculació de Togores amb Cerdanyola i relacionar-la amb la seva projecció internacional.
- Conèixer els edificis i espais de Cerdanyola més significatius per la vida de l'artista.
- Entendre que l'art és una forma d'expressar la realitat, les idees, els sentiments, les sensacions, etc.
- Investigar les etapes artístiques: modernisme, avantguardes històriques, realisme, abstracció...

RECURSOS PEL PROFESSORAT

A continuació hem preparat un seguit de recursos que volen ser una guia pel professorat per tal de preparar l'activitat a l'aula, amb informació addicional dels continguts de l'activitat.

A) Introduir la figura de Josep de Togores a l'aula.

Josep de Togores i Llach (Cerdanyola del Vallès, 19 de juliol de 1893 - Barcelona, 17 de juny de 1970)

Era fill de **Josep de Togores** i **Muntades**, membre de la

Lliga, president de l'Associació de Clubs de Futbol de Barcelona, cofundador del diari esportiu 'El Mundo Deportivo' i realitzador cinematogràfic des de 1914, va néixer a Cerdanyola del Vallès el 19 de juliol de 1893.

L'any **1906**, com a conseqüència d'una **meningitis**, quedà sord amb només tretze anys. En aquells anys era **alumne de dibuix de Joan Llaverias** que va aconsellar al seu pare que deixés desenvolupar al màxim el potencial artístic del seu fill. Aquell any, ell i el seu pare van viatjar a París i després a Bèlgica amb l'esperança de guarir-lo de la sordesa.

En tornar el 1907 a Barcelona i estimulat per **la impressió que li havia causat la pintura de Monet**, va començar a pintar els seus primers quadres a l'oli. Després d'un període d'aprenentatge amb **Feliu Mestre**s a Barcelona va pintar alguns quadres que ja apuntaven la seva qualitat, entre ells 'El boig de Cerdanyola', de l'any 1909, que fou exposat a la sala Parés de Barcelona abans que fos premiat a l'Exposició Universal de Brussel·les de 1910, i adquirit pel Govern belga. Aquest reconeixement li donà l'empenta que necessitava per començar la seva carrera de pintor impressionista. Avui el quadre ha desaparegut, però es conserva la seva parella, '**Un borratxo**'.

L'any 1911 va tornar a París gràcies a una beca de l'Ajuntament de Barcelona. Allà va compaginar la pintura amb la crítica d'art i descobrí **Cézanne i Matisse**, dels que va aprendre les bases del **classicisme**.

El 1914, amb l'esclat de la Primera Guerra Mundial, va decidir abandonar París i tornar a Barcelona on entrà en contacte amb alguns dels representants del **Noucentisme**, com Sunyer, Nogues, Casanovas o Josep Maria Junoy. Influenciat per la seva estada a França, abandonà l'impressionisme i feu un gir a la línia, el volum i la materialitat dels objectes.

En 1919, acabada la Primera Guerra Mundial, **tornà de nou a París** i s'hi quedà onze anys. Allà va freqüentar a **Picasso, Gris, Utrillo, Modigliani, Braque, Soutine, Pascin i Max Jacob**, tot i que va viure precàriament fins que va aconseguir un contracte amb el galerista i marxant **Daniel Kahnweiler** -el mateix que representava Picasso i Derain- que li organitzà a partir de 1921 diverses exposicions a les principals capitals europees, amb molt d'èxit.

En aquesta etapa s'aproximà als moviments d'avantguarda i s'endinsà també al **surrealisme**.

El 1924, a París, va conèixer la qui va convertir-se en la seva dona, Antònia Berchtold, austríaca nascuda a Innsbruck, amb qui va tenir tres filles, Roser, Teresa i Maria Antònia.

Durant els anys vint **combinà diferents estils pictòrics, des del realisme màgic i l'eclecticisme, fins el cubisme o l'academicisme.**

L'estiu de 1927 compartí estada a Prats de Molló a casa de **Manolo Hugué** i algunes de les obres que tots dos van realitzar van formar part d'una exposició a la galeria Wolfsberg, de Zuric, l'any 1928.

El 1931 tornà definitivament a Barcelona i canvià de marxant. Aquell mateix any feu amistat amb Francesc Cambó, que el protegí, i començà a pintar retrats de l'alta societat catalana.

En començar la Guerra Civil s'exilià a França amb la família, on hi romangué fins l'any 1939, quan va acabar el conflicte, que tornà a Barcelona.

Entre 1939 i 1945, durant la Segona Guerra Mundial, van desaparèixer moltes de les seves obres a mans de marxants i col·leccionistes, el que va fer minvar la seva popularitat.

De caràcter fràgil, va patir diverses crisis de personalitat que van repercutir en la diversitat d'estils de la seva pintura. Durant aquests períodes de crisi, variava molt d'estil, fet que el feu pintar obres influenciades per Cézanne, obres influenciades pel realisme dur, o pel classicisme, el cubisme, el surrealisme o la figuració.

El 14 de juny de 1970 Josep de Togores i Llach va patir un accident de circulació i tres dies després, el 17 de juny, com a conseqüència de les ferides, moria a Barcelona.

B) Vincular la seva figura al panorama artístic contemporani

ALTRES ARTISTES

JOSEP DE TOGORES

Hermen Anglada-Camarassa
Dona gitana amb nen, c. 1915

Un borratxo, 1910

Hermen Anglada-Camarassa
Natura morta sota un emparrat, 1935

Isidre Nonell
Natura morta, 1910

Natura morta,

Paul Cézanne
Muntanya Santa Victòria amb un gran pi,
c. 1887

Salvador Dalí
Portlligat al capvespre, 1958

Pablo Picasso
Retrat d'Olga Khokhlova, 1918

Manolo Hugué
Retrat de Frank Burty Haviland, 1909

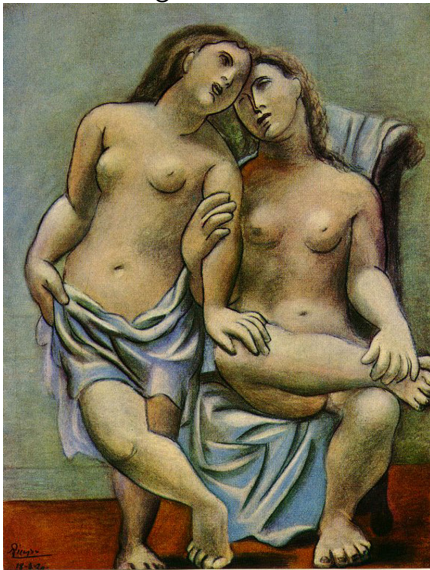
Voltants de Bandóu, 1923

Retrat de Mlle. Rosette Parmentier, 1923

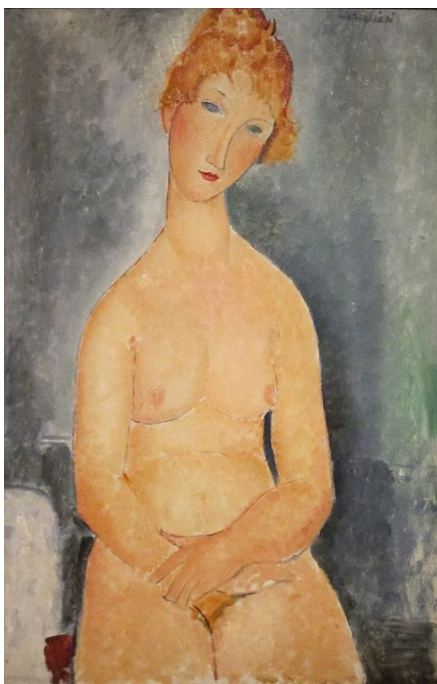
Aristides Maillol
Dues banyistes nues sota un arbre a la vora de l'aigua, 1895

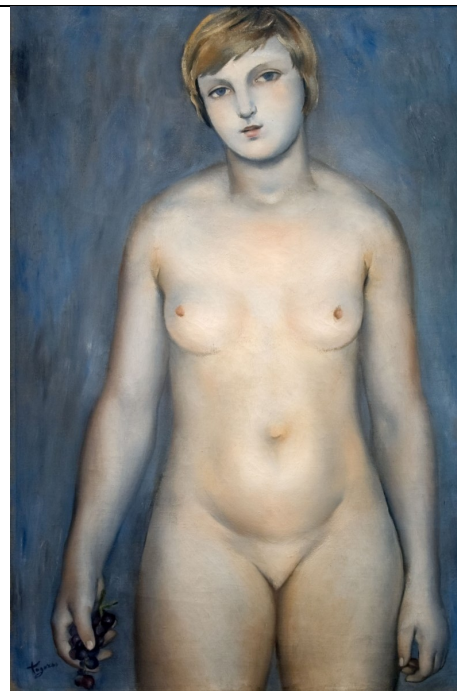
Pablo Picasso
Dues dones nues, 1920

Tres nus, 1924

Amedeo Modigliani
Nu assegut, 1918

Femme avec raisin, 1926

Olga Sacharoff
Els noucasats, c. 1929

La família, 1931

Henri Matisse
Il·lustració per "Poésies de Stephan Mallarmé", 1932

C) La colònia d'estiuejants a Cerdanyola

Es poden introduir les **causes de l'arribada d'estiuejants a Cerdanyola** i relacionar-ho amb els Togores, i de com la ciutat ha anat canviant.

- La **Revolució Industrial**: construcció del ferrocarril i millora de les comunicacions. Construcció de fàbriques a Barcelona, i creixement de la ciutat amb l'Eixample.

- Els **Togores** són també una de les famílies que hi estiuejen: la seva primera casa estava a la cantonada d'Av. Primavera amb Carrer Sta. Teresa (on el pintor va nèixer), i posteriorment van construir la **Torre del Pi**, a l'actual Av. Catalunya.

Aquest és **el recorregut que es farà durant l'itinerari**.

<https://goo.gl/maps/ckhzpcnqF471Br2h6>

Casa natal de Togores (Av. Primavera / C. Sta. Teresa)

Torre del Pi (Av. Catalunya)

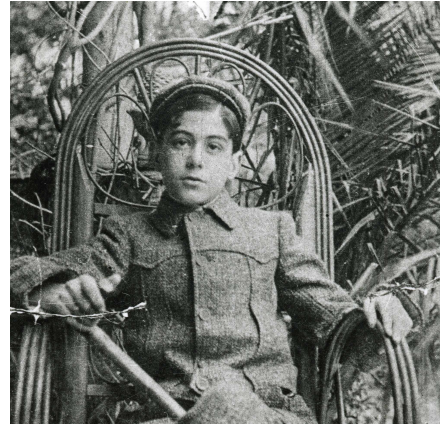

- Escollir els records de Josep Togores a Cerdanyola

DESCOBREIX TOGORES

de

En aquest audio Togores (amb la seva característica manera de parlar causada per la sordesa), parla de com agafava el tren cap a Cerdanyola, i de com va veure un senyor elegant, un dandi, l'Eugeni d'Ors.

https://www.youtube.com/watch?v=MdSKfrAd_hQ&t=5s